

Temps era temps

Josep J. Rosselló

Tinc seriosos problemes, jo, amb el temps. I és que sempre faig tard, o arribo massa d'hora. Sóc puntual, tanmateix, ei, no us penséssiu. No em refereixo, quan parlo de prest i de tard, a l'obligat respecte per l'hora donada en una cita concreta, sinó a qüestions més, diguem-ne, trascendents. Més vitals, si voleu.

En el cas del cinema, per exemple, vaig arribar tard. Perquè, tot partint de la constatació que, en el camp de la cinematografia, en arribar els anys setanta ja estava tot dit, digau-me que hi podem fer els qui vam néixer a finals de la dècada dels cinquanta. És que ni una pel·lícula de bon de veres han tingut ocasió d'estrenar; ens hem hagut de conformar amb reposicions, passades per televisió o, fins i tot, sessions de vídeo. Mirau, sinó que l'any 58, quan jo vaig néixer, es rodaven títols com *Vértigo* —un Hitchcock— *Touch of Evil* —Orson Welles, davant i darrera la càmera— o *Les quatre-cents coups* —la presentació de Truffaut i del seu alter ego, Antoine Doinel.

I si pensau que ens hauríem de donar potser deu anys per tal d'avaluar com cal un film, ens vam anar perdent, també, obres d'art com ara *À bout de souffle* —Jean Seberg, sempre inestimable—, *Ben Hur*, *Río Bravo*, *El Álamo*, *Splendor in the Grass*, *Otto e mezzo* —Fellini per Fellini— *The Birds* o, fins i tot, *2001: A Space Odyssey*.

Quan vas cap enrere, la cosa és com per plorar. Quan jo vaig néixer feia ja deu anys que s'havien estrenat *La dama de Shanghai*, *La sogra*, *El tesoro de Sierra Madre* o *Ladrón de bicicletas*, per exemple. *El maquinista de La General* era una

SED DE MAL

pel·lícula que ja tenia trenta-dos anys; *La diligència*, en tenia denou, els mateixos que *Gone with de Wind*. Només l'any 1941 es van rodar, entre d'altres, *Citizen Kane*, *The Maltese Falcon*, *How Green Was My Valley*, *Sargeant York*; l'any següent s'estrenava *Casablanca*. Uf!

Tanmateix, res d'això no té gaire importància si passam la cartellera de Palma d'aleshores. Fixau-vos-hi, som el 30 d'abril de 1958 —s'admeten regals, si convé—: la Sala Augusta estrenava, només amb un any de retard, *Las noches de Cabiria*, un Fellini "autorizado para mayores" i amb complement, *Los maridos no cenan en casa*, del trio Zori, Santos i Codeso; Capitol i Hispania presentaven programa doble, amb Dana Andrews a *Duelo de razas* (?) i la parella María Félix/Fernando Fernán-Gómez de protagonista a Faustina; Sarita Montiel feia *doble* amb Yuma ("tolerado menores") a *La Protectora* i *Metropol*, i *La violetera* ("autorizado mayores 16 años") a la Sala Born; el Palacio Avenida i la Sala Astoria anunciaven com a "solemne acontecimiento" l'estrena de *Los líos de Susana*, una comèdia de Norman Taurog protagonitzada per Eddie Fisher, Debbie Reynolds i Adolphe Menjou. Encantador.

Alguna vegada, decidídament, més val fer tard. O no arribar, senzillament.